HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הקודח. וכל הקודח ע"מ למלאות הוא לתקוע בו יתד ואלא למלאות קרי נוקב: **בשלמא לרב.** דאמר נקב הוי בנין האי נמי בנין הוא כל שהוא ואע"פ שימלאנו הרי הועיל לבנין שקודח אחור: **חד חורפא.** קדם חור: **אלא לשמואל.** דאמר נוקב לאו בונה הוא בשלמא נקב דלוג איכא למימר מכה בפטיש אבל זה שעומד לסתום לאו גמר מלאכה הוא: **דבועיה ברמצא דפרזלא.** במסמר ארוך של ברזל: **ושביקה בגוויה.** לתלוש[מ] בה: **דחק קפיזא בקבא.** בגולם גדול הראוי לחוק בו קב חקק שלא לוגין ואע"פ שעתיד להוסיף יש שמקיימין כן: **מאמן ידיו.** מרגילם ומכוונם להכאה הראויה למלאכה מכה גדולה או מכה קטנה: **מרדדי טסי משכן.** לציפוי קרסים: **עושין כן.** מכין ג' על הטס ואחת על הסדן להחליק הקורנס שלא יבקע הטס שהוא דק ובעלי מטבע במקומנו ראיתי עושין כן: **מתני'** **מקרסס.** קולץ ענפים יבשים מן אילן לתקנו: **מורד.** זרדין לחין חדשים של שנה זו ופעמים שהן מרודין ומכחישים האילן ומתייבשין וקוללין אותם ממנו: **אם יתקן.** את האילן או את הקרקע וקללו מן המחובר: **כילה קלה.** כגרוגרת מבילת מרגוגת[מ] שקלה היא לנשל מכל הביליים: **גמ' לביזורא דקרא.** לזרוע בתוכה ימא של דלעת. ואע"ג דשמינו (לעיל דף 5:) לענין הוצאת זרע דלועין שיש שאין אדם טורח בגימא אחת ס"מ הוצאה דכי מפיק מרתי מפיק כי הדדי שאינו זורע אחת לבדה אבל לענין חריסה כל גומא וגומא בחפי נפשה עביד לה: **עולשין.** עשב שקורין קריספ"ל: **זרדין.** מין קנים הם ובעודן רכים זורדין אותם למאכל אדם נתקשו מעט ראויין למאכל בהמה יבשו עומדין להסקה: **אמו דולהו לא ליפות אם הקרקע גיגו.** הרי הקרקע מתייפה מתליו: **נאגם.** שאין צריך ליפות: **נאחרעא דחברים.** [6]לא איכפת ליה ליפות: **מתני' בין משם אחד.** שתיהן אלפיים: **משמי שמות.** אלף בית: **משמי סמניות.** אחת בדיו ואחת בסיקלא: **בכל לשון.** של כל כתבים וגופן של כל אומה ואומה: **משום רושם.** סימן שהיו עושים בקרשי המשכן מפני שמפרקין אותו ולכשיקימוהו לו יחלפו סדר הקרסים ואתא ר' יוסי למימר דאפי' לא כתב אלא רשם שני רשימות בעלמא לסימן חייב: **מאינו שם קטן דו.** הא אתא לאשמועינן רבי יהודה דאע"ג שלא נגמר מלאכתו שנתכוין לכתוב מיהא גדולה וכתב מקצת ואותו מקצת הוא מיהא המתקיימת במקום אחד חייב: **גמ' הא מני רבי יוסי היא.** דלא בעי כתיבה אלא רושם בעלמא ובשמאלו רושם מיהא הוי: **והן שני שמות.** כגון הנך דנקט במתני' שאינן שוות: **הא ב' אותיות והן שם אחד.** כגון שם מששך או תת מתתן או תת מחמיס לא מיחייב אלא בעי רבי יהודה חד מהנך: **אחת.** כולה במשמע: **כל השם.** התיבה קרוי שם: **בית אחד בנפה.** לאחר שהסיק גלרים של שתי עושה בחריגת ערב נגר אחד מלמטה ואחד ממעלה והן קרוין בתים והם עוגנין את השתי כדרך רכיבתו ועומד החריג ובית אחד אין מתקייים. ומשום דלאו מוטין נינהו קרי להו בית כמו בתי מירין שאין לה בתי מירין אחרים: ת"ל

בשלמא לרב מיחזי כמאן דחבר חורתא לבניינא. אע"ג דלא דמי לעושה נקב בלול של תרנגולין דהתם עשוי להכניס[א] ולהוציא[ב] מ"מ מטעם בנין כל דהו מיחייב כמו מעייל שופתא בקופיצא דמרא ומסתת אלא לשמואל דמשום בנין כל דהו לא מיחייב אמאי הא אין כאן גמר מלאכה: **אם לבהמה כמלא פי הגדי ואם להיסק.** פירוש[ג] שאינם ראויין לאכילה[ד] דאי לאו הכי[ה] מיחייב אשיעורא זוטא כדאמר לעיל (דף עו.) המוליח תבן כמלא פי פרה לגמל חייב[ו]: **באגם** שנו. ומתני' דלא שייך לאוקמי בחגם אומר ר"ת דאיירי בחילין יבש שאינו מתקן כלום: **לא צריכא דעביד בארעא דחבריה.** פי' בערוך (ערך פסק א') דבפסיק רישיה דלא ניחא ליה כגון דקעביד בארעא דחבריה וכגון בחמר שאינו אוהבו והקונך בהרת בשעת מילה שאין לו הנאה מותר לכתחילה ואפילו איסור דרבנן ליכא[ז] והתיר ר' חביה שפקקוהו בפשתן להסיר הפקק ולמשון ממנו יין בשבת אע"פ שא"א שלא יסחוט כשמסיר הפקק[ח] והוי פסיק רישיה כיון דאינו נהנה בסחיטה זאת שהיין נופל לארץ מותר ואינו נראה דהא [ט] מפיס מורסא להוציא ממנו ליחה היה אסור אי לאו משום צערא דגופא אע"פ שאינו נהנה כלל בבנין הפתח ואינו מתכוין כלל לבנין הפתח אלא לנקיבה בעלמא וכן הביא רש"א ממחט של יד ליטול בה את הקוץ דמוקי לה בהנחנקין (סנהדרין דף פד:) כי"ש דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה ומשום צערא שרי ואע"פ שאינו נהנה בחבורה היה אסור אי לאו משום צערא דגופא והא דקאמר לא צריכא דעביד בארעא דחבריה[ט] היינו דלא מיחייב חטאת[י] אבל איסורא איכא[יא] והא דקאמר בשילהי כל המדיר (זבחים דף לא:) המתנדב יין מביאו ומזלפו על גבי האישים ופריך והא קא מכבה ומוקי לה כר"ש דאמר דבר שאין מתכוין מותר[יב] [א] מיירי דלא הוי פסיק רישיה שמזלפו בטיפות דקות א"ל על גבי האישים אפשר שלא יכבה האש ונפרק לולב הגזול (סוכה דף לג:) גבי אין ממעטין בי"ט משום ר"א בר"ש אמרו ממעטין[יג] ופריך והא קא מתקן מנא ומשני כגון שליקטן לאכילה ודבר שאין מתכוין מותר ופריך והא אבי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא יומות ומשני לא צריכא דאית ליה הושענא אחריתי אין זה תיקון אצלו כלל, אלא הרי הוא כממעט ענבי ההדס בפסח שהדבר נראה פשוט שהוא מותר. מ' כר"ן לקמן קיא. ד"ה אמר. שבת ל"ד ד"ה אמר. שם. שהרי זה שתולש העולשין אין צריך ליפוי הקרקע. מ' כר"ן לקמן קיא. ד"ה אמר.

מלאכה שא"ל לגופה[יד]: בגלטורי

בשלמא לרב מיחזי כמאן דחבר חורתא לבניינא אלא לשמואל לאו גמר מלאכה הוא הכא במאי עסקינן דבזעיה ברמצא דפרזלא ושבקיה בגוויה דהיינו גמר מלאכה: [א]זה הכלל: זה הכלל לאתויי מאי לאתויי [מ]דחק קפיזא בקבא: רשב"ג אומר [ב]המכה בקורנס על הסדן כו': מאי קעביד רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו מפני שמאמן את ידו קשו בה בני רחבה אלא מעתה חזא אומנתא בשבתא וגמר הכי נמי דמיחייב אלא אביי ורבא דאמרי תרוייהו שכן מרדדי טסי משכן עושין כן תניא נמי הכי [ג]רשב"ג אומר אף המכה בקורנס על הסדן בשעת מלאכה חייב שכן מרדדי טסי משכן עושין כן: **מתני'** [ד]החורש כל שהוא המנכש והמקרסם והמזרד כל שהוא חייב [ה]המלקט עצים אם לתקן כל שהן אם להיסק כדי לבשל ביצה קלה המלקט עשבים אם לתקן כל שהוא אם לבהמה כמלא פי הגדי: **גמ'** למאי חזי חזי [ו]לביזורא דקרא דכוותה גבי משכן שכן ראוי לקלח אחד של סמנין: המנכש והמקרסם והמזרד: ת"ר [ה]התולש עולשין והמזרד זרדים אם לאכילה כגרוגרת אם לבהמה כמלא פי הגדי אם להיסק כדי לבשל ביצה קלה אם לייפות את הקרקע כל שהן אטו כולהו לא ליפות את הקרקע גינהו רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו באגם שנו אביי אמר אפילו תימא בשדה דלאו אגם וכגון דלא קמיכוין והא [ז]אביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות לא צריכא דקעביד בארעא דחבריה: **מתני'** [ח]הכותב שתי אותיות בין בימינו בין בשמאלו בין [ט]משם אחד בין משתי שמות בין משתי [מ] סמניות בכל לשון חייב אמר רבי יוסי לא חייבו שתי אותיות אלא משום [י]רושם שכך כותבין על קרשי המשכן לידע איזו בן זוגו א"ר יהודה מצינו שם קטן משם גדול שם משמעון ומשמואל נח מנחור דן מדניאל גד מגדיאל: **גמ'** בשלמא אימין ליחייב משום דדרך כתיבה בכך אלא [יא]אשמאל אמאי הא אין דרך כתיבה בכך א"ר ירמיה באטר יד שנו [יב]ותהוי שמאל דידיה כימין דכ"ע ואשמאל ליחייב אימין לא ליחייב אלא אמר אביי [יג]בשולט בשתי ידיו רב יעקב [יד]בריה דבת יעקב אמר הא מני ר' יוסי היא דאמר לא חייבו שתי אותיות אלא משום רושם והא מדסיפא ר' יוסי היא רישא לאו ר' יוסי [טו]כולה רבי יוסי היא: א"ר יהודה מצינו: אלא ר' יהודה שתי אותיות והן שני שמות הוא דמחייב שתי אותיות והן שם אחד לא מחייב והתניא [יז]ועשה אחת [יח]יכול עד שיכתוב כל השם ועד שיארוג כל הבגד ועד שיעשה כל הנפה ת"ל מאחת אי מאחת יכול אפילו לא כתב אלא אות אחת ולא ארג אלא חוט אחד ולא עשה אלא בית אחד בנפה ת"ל

בין משני שמות בין משני סימניות בכל לשון חייב. ואקשינן עלה הכותב בשמאלו חייב הא אין דרך כתיבה בכך. ואוקמה ר' ירמיה באיטר שהוא דרכו ליכתוב [בשמאל] שנמצא שמאלו במקום ימין. ואקשינן תוב אי הכי אימינו לא ליחייב דהא כל איטר שמאלו במקום ימינו, ונמצא הימין של איטר כי הוא שמאלו ואין דרך כתיבה בכך, ונדחה זה. ואוקמה אביי בשולט בכו' ידיו דתרוייהו מיומנות הן, שנמצא כותב בשתיהן דדרך כתיבה בשתיהן. אבל מי שאינו שולט אלא בידו אחת, לא מיחייב משום כותב בשבת אלא בזמן שכותב בידו המיומנת, אבל אם כתב בידו אחרת לא מיחייב שאין דרך כתיבה בכך. לפיכך איטר שאין שולט אלא בשמאלו, שמאל דידיה כימין דעלמא היא וחייב, ואם כתב בימינו אין דרך כתיבה בכך ולא(דך) מיחייב עליה. ור' יעקב ברא דבת יעקב אוקמה למתניתין כר' יוסי ומשום רושם הוא דמחייב, לפיכך חייב הרושם בין בימינו בין בשמאלו שאינו כותב אלא רושם. ואקשינן היכי יכלת למימר דמתניתין ר' יוסי היא והא איכא בתר הכין מימרא דר' יוסי דאלמא רישא לאו ר' יוסי היא. ומוקים לה לכולה כר' יוסי. א"ר יהודה מצינו שם קטן משם גדול, שם משמעון ונח מנחור, שהן שתי אותות מב' שמות, פי' ב' אותות מב' שמות כגון שם משמעון שהן ש"ין מ"ם והן ב' אותות וב' שמות כדאמרן ש"ין מ"ם, נח מנחור נ"ן ח"ח, דן [מדניאל] כיוצא בהן. אבל ב' אותות שהן שם אחד כגון גג שזה וזה גימ"ל והן שתי אותות בשם אחד, כיוצא בו דד, הה, חח, סס, רר, שש, תת, ולישנא דרבנן טט, צץ, אילו ב' אותות שהן שם אחד, שהן דד הה חח, ה"א ה"א, חי"ח חי"ח וכיוצא בהן. **ואקשינן** וכי ר' יהודה הכותב ב' אותות והן ב' שמות כדאמרן הוא דמחייב, אבל ב' אותות והן שם אחד לא מחייב, והתניא ועשה אחת, יכול שאינו חייב עד שיכתוב את כל השם, ת"ל מאחת, אפילו מקצת מאחת, אי מאחת ואפילו מקצתה יכול אפילו לא כתב מן התיבה אלא אות אחת יהא חייב.

מסורת אור השלם

1 דִּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא בִּשְׁגֶגָה מִכֹּל מִצְוֹת יְיָ אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְעָשָׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה׃

ויקרא ד ב

הגהות הב"ח

(מ) במשנה משני סממניות בכל:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה **באגם** דחבריה **לא איכפת** ליה. ע"ל דף עט ע"א רש"י ד"ה טפי וכתוס' שם ועפ"ק:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה ל"ל כו' מיירי דלא הוי פ"ל כו'. נ"ב וכ"כ רש"י שם ע"ש:

רבינו חננאל

ומותבינן לשמואל מהא דתניא הקודח כל שהו חייב, בשלמא לרב דאמר משום בונה היינו דחייב הקודח, דמחזי כמי שעושה חור בכותל כדי לבנות שם בנין ותולדת בנין הוא. אלא לשמואל דמחייב הנוקב משום מכה בפטיש שהוא גמר מלאכה, מאי [גמר] מלאכה איכא בקודח, והלא הנוקב צריך לקבוע באותו [הנקב] מסמר, ונמצאת קבינת המסמר הוא הגמר מלאכה. ומשני כגון שקדח ברמצא, פירוש במקדח והניח המקדח במקום שקדח כמסמר קבוע באותו העץ שקדח כדי לחזקו שזהו גמר מלאכתו. **ואשכחן סוגיא דשמעתא** בענין המחזיר מיטה של טרסיים בשבת [לעיל דף מז] כרב דסבר עיולי שופתא בקופינא, והוא יד הקודרום בנקבו, שהוא כהחזרת מלבנות המיטה, ורב ושמואל דאמרי תרוייהו המחזיר מטה של טרסיים בשבת חייב חטאת. ומותבינן המחזיר קני מנורה בשבת חייב חטאת, קנה של ציידין לא יחזיר ואם החזיר פטור. ר' (הימאי) [סימאן] אומר המרכיב קרן עגולה חייב קרן פשוטה פטור. ופריקינן הוא דאמר כי האי תנא מלבנות המטה וכרעי המטה ולוחים של סקבס לא יחזיר ואם החזיר פטור אבל אסור, לא יתקע ואם תקע חייב, דשבת"א אם היה רפוי מותר. ופשיטא לרבנן בתראי דהני כולהו משום בונה אינון ומשום הכי מתרגין במן דעביד להו, דאמרינן בי רב חמא הואי ההוא מטה גוליתא דהוו מהדרי ליה בשבתא. א"ל ההוא מרבנן לרב חמא מ"ט שריין דמשום בנין מן הצד הוא, ונהי דאיסורא דאורייתא ליכא איסורא מדרבנן [מיהא] איכא. א"ל אנא כרבן שמעון [ב"ג] ס"ל דאסר אם היה רפוי מותר. **וגרסינן** בירושלמי המחזיר קני מנורה למה הוא חייב. ר' אבהו בשם רבי יוחנן ורב הונא תרוייהו אמרי משום בונה. וקי"ל בהני כולהו כרב. **פי' חק קפיזא בקבא,** כגון שחקק חריץ בקב מקום שהוא מדת קפיזא, ונמצא ששאר כמין הלשונות שהיו סימנין בהין. **המכה בקורנס על הסדן בשעת גמר מלאכה.** א' (רבא) [רבה] ורב יוסף מפני שמאמן את ידיו. וסברי בני רחבה דהאי מאמן מלמד את ידיו אומנות הכאה היא, ונדחת. ופשיט אביי ורבא שכן מרדדי טסי משכן עושין כן, ותניא נמי הכי. ופי' מאמן דא' רבה ורב יוסף, מרגיל את ידיו לאותה מלאכה היא שכן [נ"א: שכן] מנהג מרקעי פחים כשמניחין הטס על הסדן מכין תחילה בקורנס על הסדן כשמתחיל [נ"א: המתחיל] במלאכה, ולרשב"ג מלאכה גמורה היא. ולא דמי לנושל מגל לקצור ולא קצר ולנושל קורנס לדדד ולא רידד, אלא אותה הכאה מלאכה חשובה [לרשב"ג היא, וליתה.

החורש כל שהו. ראויה לעשות גומא לדשנה, ובמשכן היו חורשים לקלח אחד של סממנים. **והמנכש והמלקט עצים.** קשיא לן מכדי המתקן קרקע בכל שהו חייב, למה לי למיתנא לבהמה כמלוא פי גדי, ולהיסק כדי לבשל ביצה קלה, אטו בהני לאו מייפה בקרקע הוא למה ליה שיעורא. **ומשני** רבה ורב יוסף באגם, שאין הקרקע מתייפה בליקוט עצים ולא בניכוש, לפיכך צריכי שיעור לחייבה. **אביי** אמר צריך שיעור בשדה דלא קא מיכוין ליפותה, ואע"ג דהיא מתייפה אינו חייב אלא בשיעור דקא מיכוין ליה אם בלהמה אם להיסק. **ואקשינן** עליה אינו והא דאמרי תרוייהו מודה ר' שמעון בפסיק רישיה ולא יומות, כלומר אפילו ר' שמעון דסבר דבר שאין מתכוין מותר, כי האי גוונא דודאי לא איפשר לתלוש מן הקרקע אלא שהקרקע מתייפה מתלישתו ורצונו בכך מחייב. **ומשני** בתולש מן הקרקע שאינו שלו, שאין רצונו ליפוי הקרקע כלל, לפיכך אינו מתחייב אלא במחשבתו שמתכוון לה.

עין משפט נר מצוה

ז א ב מיי' פ"י מהל' שבת הלכה טז ופכ"ה הלכה ל

ח ג מיי' פ"מ מהל' שבת הלכה ל:

ט ד ה מיי' שם הלכה ה:

י ו מיי' פי"א מהל' שבת הלכה ט מגן גאון סה:

יא ז מיי' שם הלכה י:

יב ח שם הלכה יז:

יג ט י כ שם הלכה יד:

יד ל מיי' פ"א מהל' שבת הלכה יד:

לעזי רש"י

קרישפ"ל [קרישפיל"א]. עולש.

מוסף רש"י

דחק קפיזא בקבא. כלי שבדעתו לחוק עד שיחזיק קבא, חקק כו' ג' לוגין (חולין כה.). מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא יומות. בתמר אחתון דאם בהמה זו בשבת ואיני יולה שתמות, דכיון דאי אפשר שלא תמות כמתמרין חשיב ליה, וכי תמרינן דבר שאין מתכוין מותר כגון היכי דאפשר ליה בלא איסור, כגון גולל אדם מטה כשא ופסקל וגלגל שלא יתכוין לעשות חריץ, ואע"ג דאיכא למיחש דילמא עביד חריץ, כיון דלא מתכוין לחכי ואפשר לגריכה אחרת, כי עביד נמי חריץ דהוי מלאכה גמורה לא מיחייב, אבל היכי דודאי עביד חריץ מיחייב. (סוכה לג:). **בריה דבת יעקב.** אמיו לא היה הגון לפיכך לא הזכירו (עדרובין פ:).

מוסף תוספות

א. אויר. תוס' הרא"ש. ב. רוח [ריח]. תוס' הרא"ש. ג. כשייבשו כ"כ. תוס' הרא"ש. ד. בהמה, [אלא להסיק. רשב"ם], אז בני שיעור' רבה. תוס' הרא"ש. כדי לבשל ביצה קלה. רשב"ם. ה. אפי' הרוצאן להיסק. תוס' הרא"ש. ו. דהא חזי לפרה. רשב"ם. ז. והא דאמרינן אבאי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר"ש בפסיק רישיה שהוא אסור', היינו בדבר שהוא נהנה כגון דעביד בארעא דדידיה, וכגון אב הקונקין בהרת בנו בשעת מילה שהוא נהנה בדבר. תוס' הרא"ש. ח. שהוא במקום ברזא. תוס' הרא"ש. ט. לא לענין איסור ואיתיה לכתחילה קא מפליג בין עביד בארעא דידיה לעביד בארעא דחבריה, אלא. תוס' הרא"ש. י. דבהכי איירי. תוס' הרא"ש. יא. מדרבנן, אע"פ שאינו נהנה. תוס' הרא"ש. יב. אע"ג דפסיק רישיה הוא, דודאי מכבה הוא. תוס' כתובות ו. ד"ה אלא. דא"א לזלף ע"ג העצים שלא יכבה. תוס' הרא"ש. יג. פי' ענבי הדס. תוס' כתובות ו. ד"ה אלא. הפוסלים אותו. תוס' הרא"ש. יד. כיון דלא ניחא ליה ולא חייש בהאי תיקון. תוס' כתובות ו. ד"ה אלא. שאין מיעוט ענביו תיקון אלא למי שרוצה לצאת בו, אבל מאן דאית ליה הושענא אחריתי אין זה תיקון אצלו כלל, אלא הרי הוא כממעט ענבי ההדס בפסח שהדבר נראה פשוט שהוא מותר. מ' כר"ן לקמן קיא. ד"ה אמר. שבת ל"ד ד"ה אמר. טו. שהרי זה שתולש העולשין אין צריך ליפוי הקרקע. מ' כר"ן לקמן קיא. ד"ה אמר.

רבינו חננאל (המשך)

הכותב ב' אותות בין בימינו בין בשמאלו בין משם אחד בין משני שמות בין משני סימניות בכל לשון חייב. ואקשינן עלה הכותב בשמאלו חייב הא אין דרך כתיבה בכך. ואוקמה ר' ירמיה באיטר שהוא דרכו ליכתוב [בשמאל] שנמצא שמאלו במקום ימין. ואקשינן תוב אי הכי אימינו לא ליחייב דהא כל איטר שמאלו במקום ימינו, ונמצא הימין של איטר כי הוא שמאלו ואין דרך כתיבה בכך, ונדחה זה. ואוקמה אביי בשולט בכו' ידיו דתרוייהו מיומנות הן, שנמצא כותב בשתיהן דדרך כתיבה בשתיהן. אבל מי שאינו שולט אלא בידו אחת, לא מיחייב משום כותב בשבת אלא בזמן שכותב בידו המיומנת, אבל אם כתב בידו אחרת לא מיחייב שאין דרך כתיבה בכך. לפיכך איטר שאין שולט אלא בשמאלו, שמאל דידיה כימין דעלמא היא וחייב, ואם כתב בימינו אין דרך כתיבה בכך ולא(דך) מיחייב עליה. ור' יעקב ברא דבת יעקב אוקמה למתניתין כר' יוסי ומשום רושם הוא דמחייב, לפיכך חייב הרושם בין בימינו בין בשמאלו שאינו כותב אלא רושם. ואקשינן היכי יכלת למימר דמתניתין ר' יוסי היא והא איכא בתר הכין מימרא דר' יוסי דאלמא רישא לאו ר' יוסי היא. ומוקים לה לכולה כר' יוסי. **א"ר יהודה מצינו שם קטן משם גדול, שם משמעון ונח מנחור,** שהן שתי אותות מב' שמות, פי' ב' אותות מב' שמות כגון שם משמעון שהן ש"ין מ"ם והן ב' אותות וב' שמות כדאמרן ש"ין מ"ם, נח מנחור נ"ן ח"ח, דן [מדניאל] כיוצא בהן. אבל ב' אותות שהן שם אחד כגון גג שזה וזה גימ"ל והן שתי אותות בשם אחד, כיוצא בו דד, הה, חח, סס, רר, שש, תת, ולישנא דרבנן טט, צץ, אילו ב' אותות שהן שם אחד, שהן דד הה חח, ה"א ה"א, חי"ח חי"ח וכיוצא בהן. **ואקשינן** וכי ר' יהודה הכותב ב' אותות והן ב' שמות כדאמרן הוא דמחייב, אבל ב' אותות והן שם אחד לא מחייב, והתניא ועשה אחת, יכול שאינו חייב עד שיכתוב את כל השם, ת"ל מאחת, אפילו מקצת מאחת, אי מאחת ואפילו מקצתה יכול אפילו לא כתב מן התיבה אלא אות אחת יהא חייב.